ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 60 ղրշ. վեցամսեայ 30 ղրշ. Եռամսեայ 20 ղրշ. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան 80 ղրշ. Վեցամսեայ 40 ղրշ. Եռամսեայ 25 ղրշ. — ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար, Տարեկան 22 ֆր. Վեցամսեայ 11 ֆր.:

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ՁԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK

Galata, Kourchounlou han, N· 7

ԾԱՂԻԿ

ՕՐԱԳԻՐ

زاغيك ارمنيجه يومى وسياسى غزتەدر

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ

Կալաթա, Գուրչունլու խան, թիւ 7

ՍԱԳԱԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն, պէտք է հակիրճ գրուած լլայ:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի տրուիր:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՅ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԵ ՏԱՐԻ— ԹԻՒ 337

"ԾԱՂԻԿ" ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՒ ԱՄԷՆ ԻՐԻԿՈՒՆ

30 ԱՊՐԻԼ 1902 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ

«ԼՐԱԳԻՐ ԿԱՐԴԱՑԷՔ»

Նկատողութեան առնելով «Լրագիր կարդացէք» յանձնարարութիւնը, եւ յետոյ այդ յանձնարարութիւնը կատարուած տեղին ու կատարող անձին հետ բաղդատութեան դնելով զայն, անակնկալի մը տպաւորութեան տակ կը գտնեմ ես ինքզինքս։

Խնդիրը ըսեմ երկու տողերու մէջ։ Քահանայ մը վերջին կիրակի օրը ժողովրդեան քարոզ մը խօսելուն առթիւ կը յանձնարարէ որպէս զի լրագիր կարդան։

Չեմ գիտեր թէ յիշեալ քահանան, այսօրինակ յանձնարարութիւն մը ընելով, մտածելու որոշ կերպ մը ունեցած է. ինչ որ սակայն մասնաւոր կերպով ուշադրութեան արժանի է, սա պարագան է, որով կրօնաւորէ մը՝ քահանայէ մը կը բղխի այդ յանձնարարութիւնը։ Մանաւանդ վերջին ժամանակներս, ես ընդհանրապէս սա տպաւորութիւնը ունեցած էի թէ մեր կրօնաւորները մեծ մասով տեսակ մը թշնամանք կը սնուցանեն մեր լրագրութեան դէմ եւ ասիկա անո՛ր համար, որովհետեւ այս վերջինը շատ մը պարագաներու մէջ անոնցմով ընթացք մը ցոյց տուած էր իրենց հանդէպ։ Ո՞վ է լրագրողը, ինչ կընայ ընել լրագրութիւնը, այն տեսակ հարցումներ են, որոնք վերջերս յաճախ լսուեցան մեր կրօնաւորներուն բերանէն։ Եւ այսօր, ուր քահանայ մը անկեղծութիւնը եւ միանգամայն քաջութիւնը կ'ունենայ, եւ կեղեցւոյն բեմէն իր քարոզիչի հանգամանքովը ելլել ժողովուրդին յայտարարելու որպէս զի լրագիր կարդայ, տարակոյս չկայ որ մեծ համակրութեամբ մը կ'ընդունուի մեր կողմէն իր այդ ընթացքը, գլխաւորաբար անոր համար, որովհետեւ նախ եկեղեցիին բեմէն եղած կրօնական քարոզներու բովանդակութեան մասին հնամենի, աւանդական ըմբռնում մը ունեցած չ'երեւիր վերոյիշեալ տէր հայրը, եւ երկրորդ կրօնական բարեպաշտութեան չափ կ'ուզէ որ իր հօրը ընդհանուր բարոյական եւ մտաւորական մնուցմանը մասնակցութիւն մը ալ առնէ։

Այս բոլորը ըսած առենս սակայն տեսակ մը խղճահարութեամբ չեմ ուզեր յիշեալ քահանային անունը տալ, որովհետեւ հարկադրուած կը զգամ ինքզինքս մտածելու թէ արդեօք Կրօնական ժողովը գժգոհութեան արդիւնք դէմքի ծամածռութիւն մը չը՞ պիտի ունենայ, որուն արդիւնքը կրնայ մինչեւ այն աստիճանը յանգիլ, որով յիշեալ քահանան խիստ պատուէր մը առնայ ա՛լ անգամ մըն ալ քարոզի հանգամանքով եկեղեցիին բեմէն իր խրատները չտալու իր հօտին։ Մեղմ այս ենթադրութիւնը ընել կուտայ դեռ վերջերս Կրօնական ժողովի անդամներէն մէկուն այն յայտարարութիւն, թերթերը ինչ կարեւորութիւն ունին։ Մինչդեռ մենք բոլորովին տարբեր ըմբռնում մը կը ապաւինինք մեր կրօնականներէն, այն ամէն բաներու մասին, որոնք հանրութեան բարոյական եւ մտաւորական ազնուացման կոչուած են սատարել ամէնէն աւելի։

Մ. Շ.

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ԼՐԱԳԻՐ ՄԸ ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ

Առաջին գործողութիւնը խմբագրութիւնն է, հրատարակուելիք թիւին յօդուածներուն կարգադրութիւնը։

Իւրաքանչիւր թերթ որոշեալ թուով խմբագիրներ ունի, խմբագրապետի մը տնօրէնութեան տակ, որ լրագրին կուտայ իր դէմքը, իր գաղափարներու միութիւնը։ Շատ անգամներ ամէն մէկ խմբագիր իր յատուկ սենեակը ունի, ուր կ'աշխատի իր ճիւղին։ Մէկը խմբագրական կը գրէ օրուան խնդրին վրայ, ուրիշ մը կը համառօտէ արտասահմանի թղթակցութիւնները, ուրիշ մը լուրերը կը հաւաքէ։ Մասնագէտներ՝ զինուորական, գործաւորական, կրօնական, կրթական խնդիրներ կը յղուին։ Դատարանները, թատրոնները, սակարանը, իւրաքանչիւրը իրենց յատուկ սենեակները ունին։ Վերջապէս կուգան զանազան դէպքերը, որոնք ամէն կողմէ կը թափին։

Թերթերէն շատեր կեդրոն քաղաքներու մէջ մասնաւոր թղթակիցներ ունին որոնցմէ թղթակցութիւններ կը ստանան զանազան Պետութիւններու քաղաքական եւ ընկերային շարժումներուն վրայ։ Հեռագիրը գիշեր ցորեկ ամէն վայրկեան կը հասցնէ ընթացիկ լուրերը։ Կան քաղաքներ, ուր այդ հեռագիրները մասնաւոր գործակալութեանց միջոցաւ կը հաղորդուին, բայց հազուագիւտ չեն այն թերթերն ալ, որոնք ուղղակի հեռագրատուներէն կը ստանան լուրերը առանձին թելի մը միջոցաւ, որ մինչեւ խմբագրատուն կը հասնի։

* * *

Զանազան դիպքերու լուրերու ազբիւրն է այսօր լրաբերութիւնը, բան մը՝ որ անգլիական թերթերու դիւան է, եւ իրենց մէջ հասցուած է անհերեւակայելի կատարելութեան մը։ Անգլիական թերթերը անհրաժեշտ ունին լրաբեր ըսուած պաշտօնեաներէն, որոնք առտու իրիկուն, գիշեր ցորեկ կը վազվզեն փողոցներուն մէջ, լուր փնտռելու համար։ Ուր որ մեծ մարդ մը կայ հիւանդ, ուր որ կռիւ մը, բաղմութիւն մը, մրցում մը, հանդէս մը կայ, հոն ներկայ են reporterները։

Ֆրանսայի լրաբերները, որոնք անգլիացիներէն վար չեն մնար իրենց բահեստին մէջ, ոստիկանութեան կողմէ արուած քարտեր ունին քովերնին, որոնց միջոցաւ շատ մը պարագաներու մէջ մեծապէս կը դիւրանայ իրենց պաշտօնին գործադրութիւնը։ Բայց ամէն պարագայի մէջ այդ քարտերը չեն կրնար ամէն մարդը կարող լրաբեր մը ընել։ Լաւ լրաբեր մը ըլլալու համար սրատեսութիւն, յանդգնութիւն եւ երեւակայութիւն պէտք է, ու բոլոր չնորհքով լրաբերները ունին այդ յատկութիւնները։ Այս մասին ազուոր միջադէպ մը կը պատմուի, Ամերիկացի ամէնէն նշանաւոր լրաբերներէն մէկուն՝ Ճ.-Ճ. Սմիթի վրայ, որ մեռած է հիմա։ Զօր. Պարբերի մա՛ռան ժամանակն էր։ Կառավարութիւնը խաղ մը ընելու համար, Սմիթին տուած չէր արարողութեանց ներկայ գտնուելու քարտէն հատ մը։ Սմիթ դաւ ծխնելոյզէն հանգուցեալին սենեակը իջնելու միջոցը։ Քահանան աթոռի մը վրայ դրած էր գլխարկը, որուն մէջ կլոր թուղթ մը կ'երեւար։ Սմիթ առաւ զայն անմիջապէս եւ ուրախութեամբ տեսաւ որ դամբանին վրայ խօսուելիք ճառն է։ Քահանան, ճառին ժամանակը դալուն, փնտռեց թուղթը ու չգտնելով, ստիպուեցաւ յանպատրաստից բան մը խօսիլ։ Այդ պահուն թերթը կը հրատարակուէր արդէն, եւ կու տար ճառին ճշգրիտ ու բուն պատճէնը, զոր իր ճարտար լրաբերը հասուցած էր իրեն։

* * *

Բոլոր այս միջոցներով պատրաստուած, գրուած կամ ձեռք ձգուած ձեռագիրները կուգան միանալ խմբագրութեան քարտուղարին քով՝ որ թերթին կարեւորագոյն պաշտօնեան է։ Անիկա կարգի կը դնէ բոլոր այդ իրարմէ անջատ տարրերը, կ'որոշէ անոնցմէ իւրաքանչիւրին տեղը, կը նշանակէ անոնցմէ իւրաքանչիւրին ինչ գիրով շարուիլը։ Յետոյ ամէնքը մէկ կը յանձնէ դրաշարապետին որ էջերը կապոյն ալ է։

* * *

Գիրք մը եւ լրագիր մը շարել, միեւնոյն բանն է։ Միայն թէ երկրորդը շատ աւելի մեծ արագութիւն մը կը պահանջէ եւ, առո՛ր համար, թերթերու դրաշարները միշտ աւելի ճարպիկ եւ աւելի ուսեալներէն կ'ընտրուին։

Կարելի եղածին չափ դիւրութեամբ հասկնալի ընելու համար այս նոր գործողութեան զանազան երեւոյթները, լաւագոյն է որ թերթի մը, զոր օրինակ Ֆիկարոյի աշխատանոցներուն մէջ շրջագայինք։

Իրիկուան ժամը վեցն է։ Մանենք դրաշարներուն սրահը, ուր զուգահեռական շարքով դրուած բարձր սեղաններու վրայ սնուցիկները (casse) դրաշարներուն կը սպասեն։ Սնուցիկը խոշոր տուփի պէս բան մըն է չատ մը մասերու բաժնուած, ամէնքն ալ լեցուն շարելու համար պէտք եղած գիրերով, թուանշաններով, կէտերով, պատասխանները լեցնելիք կտորներով եւայլն։ Սրահին մէկ կողմը նեղ ու երկայն սեղան մը կայ որուն մակերեսը լաւ մը ողորկ՝ հայելիի պէս կը փայլի։ մարմարէ է ան, ուր կը կապեն էջերը (mise en page)։

Բանի մը գործաւորներ կ'աշխատին արդէն։ ուշ մնացողներն են՝ որոնք օրուան միջոցին լեցուցած չըլլալով իրենց սնուցիկները հիմա եկած են ընելու այդ գործը։ Զախ ձեռքին մէջ բռնած են քանի մը տող շարուած գիր որ առնչի օրուան թերթին ծառայեց։ աջով կտոր կտոր կ'առնեն տողէն, ակնարկով մը կը կարգան ու սնուցիկին վրայ պատշգնելով զայն, անկէ կը բաժնեն յաջորդաբար մէկ մէկ գիր, որոնք իրենց յատուկ բաժանումներուն մէջ կ'ինան հիանալի ճշդութեամբ մը։ Ասոնց գործողութիւնն է ցրուել ըսուածը։

Ժամը վեց դարնելուն, սրահը կը լեցուի։ դրաշարապետը իր սեղանին առջեւն է։ պատրաստ եղած ձեռագիրը բաժնած է արդէն եւ ամէն մարդ իր տեղը։ Աշխատութիւնը կը սկսի։ Դրաշարները իրենց սնուցիկներուն առջեւ ոտքի վրայ կեցած են, ձախ ձեռքերնուն մէջ բռնած ուղիղ անկիւնով երկաթէ քանակ մը, որուն ծայրը, մէկ կողմը բաց քառակուսի տիպի մը կայ։ composteur ըսուածն է ատ, որուն մէջ գիրերը, բառերը, տողերը պիտի յաջորդեն իրարու, եօթը ժամ անդադար, աջ ձեռքին միջոցաւ, որ անտուկին բաժանումներէն composteurը կ'երթայ կուգայ շարունակ, չտեսնուած արագութեամբ մը։

Եւ սակայն, ձեռագիրը կը շարունակէ դալ, երբեմն ամբողջովին, երբեմն թուղթ թուղթ։ Դրաշարապետը գործը կարգին բռնելու համար, անոնց վրայ կապոյտ, կարմիր կամ սեւ մատիտներով նշաններ կ'ընէ եւ կը բաժնէ շատ անգամ միակ յօդուածի մը թերթերը քսան դրաշարի, ամէն մէկուն 6, 8, 10, 12 տող։ Յետոյ հրամանները կը սկսին. — «Ա.-ին երկրորդ կտորը ո՞ւր է։ Երրո՞րդը։ Դ.-երը միացուցէ՛ք։ Դ.-ին գլուխը լմնցո՛ւ» եւայլն։

Ահա վերջապէս յօդուած մը կ'աւարտի։ Շարուած կտորները կը միացուին իրարու եղերաւոր տախտակի մը վրայ (galée)։ Յետոյ առասանով կը կապեն եւ կու տան փորձը հանողին, որ մարմարին քովէն դրուած պզտիկ մամուլի մը մէջ կը տպէ զանազան թերթերու վրայ։ Սրբագրիչները կը կարդան եւ լուսանցքներուն վրայ կը նշանակեն սխալները։ Դրաշարները կ'առնեն տախտակները, փորձերը կ'ընեն. յետոյ նորէն փորձեր կը հանուին, որոնք այս անգամ խմբագիրներուն կ'երթան։

Երբ վերջին սրբագրութիւնը կատարուի լմննայ, կայիները կարգով կը շարուին մարմարին վրայ սպասելով որ էջերը կապելու ժամանակը դայ։

Կէս գիշեր է, վերջին հեռագիրները ձեռքի տակ են, ամէն բան պատրաստ է, վերջին ժամու լուրերէն եւ թատրոններու նկարագրութիւններէն զատ։ Դրաշարապետը առասանի կտոր մը ձեռքը, շարուածները կը չափէ հակնալու համար թէ ո՞րչափ տեղ ունի եւ լուր տալու համար խմբագրութեան քարտուղարին։ Յետոյ կը խորհրդակցուի, վիճաբանութիւններ կ'ըլլան, քիչ մը կը պոռան կը կանչեն, ու վե՛ր-ջապէս կ'որոշուի սիւնակ մը թատրոններուն պահել, մէկուկէս սիւնակ լուրերուն, եւայլն։ Ուրեմն կարելի է էջերը կապելու սկսիլ։

Երկաթէ չորս խոշոր շրջանակներ դրուած են մարմարին վրայ։ Անոնցմէ առաջինին մէջ կը դնէ թերթին անունը իր քովի մասերով, յետոյ յաջորդաբար առաջին էջի յօդուածները։ Բանի մը վայրկեանէն էջը կը կապուի, յետոյ կը սեղմուի շրջանակին մէջ, այնպէս որ սեղմ ու կարծր զանգուած մը կազմէ ամբողջը։ Երկու փորձեր կը հանուին, մէկը կը տրուի սրբագրիչներուն, միւսը խմբագրապետին, եւ մինչեւ որ անոնք սրբագրութիւնները ընեն, դրաշարապետը կը սկսի երկրորդ էջը կապել, յետոյ երրորդը։ մինչ միեւնոյն ատեն ծանուցումներու պաշտօնեան կը կապէ չորրորդ էջը։

* * *

Դրաշարական ամէն աշխատութիւն լմննալէ վերջ, դրաշարները կը ժողվուին կ'երթան։ էջերը կ'ինջուցուին վար, դիսքը, ինչպէս կ'անուանեն Ֆիկարոյի շէնքին մէջ այն ստորերկրեայ մասերը՝ ուր զբրուած են մեքենաները, եւ կազապարները հանելու գործիքները։

Այն ատեն ժամը երկուքն է արդէն. ժամը կ'ին առաջին թղթատարները կը մկնին եւ ցրուիչները կուգան։ ժամը ճին լրագրատարները կը հանին։ Ինչպէ՞ս ընել որ այդքան կարճ ժամանակի մը մէջ կարելի ըլլայ հասցնել վաթսուն, հարիւր հազար օրինակ թերթ։ Է՜հ, շատ պարզ է խնդիրը, բաւական է մէկէ աւելի մամուլներ ունենալ։ Ֆիկարոյ երեք հատ ունի օրինակի համար, երեք հրաշալի մեքենաներ որոնք կը տպեն, կը կտրեն, կը համրեն եւ, պէտք եղած ատեն, մինչեւ 20,000 թերթ կը ծալեն մէկ ժամուան մէջ։ Բայց որպէս զի այդ երեք մեքենաներն ալ գործեն, երեք անգամ պէտք է շարել միեւնոյն բանը, մինչդեռ դրաշարները մէկ անգամ միայն շարեցին։ Այն ատեն է որ ահա, կազապարաթափման գործը մէջտեղ կ'ելլէ։ Գործաւորներ կ'առնեն էջերը, անոնց վրայ կը տարածեն մետաքսէ թուղթի թերթերէ կազմուած խաւաքարտեր, մասնաւոր դեղերով ալ շաղուուած։ Այդ խաւաքարտերը թաց են եւ երկու մարդոց կողմէ տրուած յաջորդական հարուածներու տակ, անմիջապէս կը կազապարեն գիրերը իրենց վրայ։ Վերջը հնոցներու մէջ հալեցուած մետաղ մը կը լցնեն այդ կազապար—խաւաքարտերուն վրայ, ու կ'ունենան նոր եւ այս անգամ միակտուր էջեր, նոյն օրուան թերթին էջերէն, զորս կարելի է դնել մեքենաներուն մէջ, միեւնոյն ժամանակ տպագրելու համար մէկէ աւելի թերթեր։

* *

Լրագիրի մը շարուելուն չափ տեսնելու արժանի բան մըն է նաեւ անոր տպագրութիւնը։ Ակէ հաղիւ յիսուն՝ տարի առաջ թերթերու տպագրութիւնը ձեռքի մեքենաներով կը կատարուէր տակաւին, մինչ որ չատ չատ ժամը երկու-երեք հարիւր թերթ կու տար, ան ալ մէկ կողմէն միայն տպուած։ Թայմզի տնօրէն մը՝ Պ. Ուոլթը է որ չորդին մտցուց տպագրական մեքենաներուն մէջ։

Ֆիկարոյ այսօր մէկիկ մէկիկ չի տպուիր, այլ թերթին կրկին լայնութիւնը՝ ունեցող 4000 թերթոց թուղթի ժապաւէնի մը վրայ, որ յետոյ հատ կը վերածուի աղացանման գործիքի մը միջոցաւ։ Այս ամէնը մեքենան է որ կ'ընէ գործաւորին հսկողութեան տակ։ Եւ թերթերը մամուլէն ելլելնուն, հարիւր առ հարիւր դիզուած են իրարու վրայ, կանոնաւոր կերպով։ Բարիզի եւ գաւառներու արտասահմանի մէջ ծախուելիքները միջնորդներու կը յանձնուին ստացագիրներու փոխարէն, որոնք յետոյ չբր հիմ պիտի ծառայեն հաշիւներու կարգադրութեան։ Լրագրավաճառներու խանութներուն եւ գրավաճառոցներուն թերթերը կը տանին 40 ցրուիչներ, առտուն կանուխ, ժամը 4ին։ Յետոյ, ուղղակի Ֆիկարոյի թղթակիցներուն եւ բաժանորդներուն թերթերը վերելակի մը միջոցաւ կը հանուին ծրարումի սրահը։ Վաթսուն աղջիկներ որոնք նստած են հոն, անմիջապէս կը ծալեն եկած թերթերը եւ կը յանձնեն ծրարող ու կապող պաշտօնեաներուն։ Ծրարները կը լեցուին պարկերու մէջ եւ կառքերով կը տարուին չիտակ նամակատուն եւ անկից կայարան։ Իսկ Բարիզի բաժանորդներուն թերթերը կը բաժնեն վաթսուն ցրուիչներ։ Ամէն մէկ ցրուիչ 200 թերթ միայն ունի բաժնելիք եւ բաժանորդները դուռ դուռներուն չարքաշուին, եւ թէ ամէն պարագայի մէջ աւելի լաւ է առաջնորդել ղիրենք։

Ինչ որ կ'ուզես որ ըլլայ
Աւելի լաւ է որ քու ժպիտովդ ընել
տաս զայն։

Զանա՛ չանիլ ու յետոյ աւելի պահել այն ամէնուն վատահութիւնը, որոնց հետ յարաբերութեան մէջ մտած ես։ Շատ մարդիկ իրենց ազդեցութիւնը կը պարտին աւելի իրենց նկարագրին քան թէ իրենց կարողութեանը։ Սիանի Սմիթ խօսելով Ֆրէնսիզ Հորնբրի մասին, որ առանց բարձր պաշտօն մը ունենալու, անձնական մեծ ազդեցութիւն մը կը բանեցնէր անպէ. ազդ. խորհուրդի անդամներուն վրայ, կ'ըսէր թէ անիկա նոյն իսկ իր կեցուածքին վրայ կը կրէր տասնաբանեայ պատուիրանքներուն գրոշմը։

Զանա՛ զոհացում տալ ուրիշներու փափաքին, մինչեւ այն աստիճան որքան կարող ես այդ բանը ընել ուզիղ եւ խելացի կերպով։

Ամէն մարդ կրնայ ըսել «Այո՛», թէեւ ամէն մարդ կարող չըլլայ զայն հաճելի կերպով ըսելու։ Բայց չատ աւելի դժուար է ըսել «Ոչ»։ Շատ մարդիկ փճացած են, որովհետեւ չեն կրցած այս բանը ընել։ Եւ եթէ կեանքի ընթացքին մէջ անհրաժեշտ է «Ոչ» ըսել, անկից նուազ անհրաժեշտ չէ կարողութիւն մը, այդ բառը հաճելի կերպով ըսելու համար։ Մենք պէտք էր որ միշտ ջանայինք, որպէս զի ամէն օր, որուն հետ որ եւ է գործառնութիւն մը ունինք, զգար թէ հաճոյք մըն է մեզի հետ գործ մը կատարելը, եւ թէ ամէն պարագայի մէջ աւելի լաւ է առաջնորդել զիրենք։

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԴԱՍԵՐ

ՅԱՋՈՂՈՒԹԵԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

ԴԱՌԴԸ

(ԱՌԱՋԻՆ ՅՕԴՈՒԱԾ)

Կեանքի մէջ յաջողելու համար դարդը աւելի կարեւոր է քան թէ տաղանդը, բայց դիւրաւ չեն կրնար ստանալ զայն անոնք, որոնք անոր չեն տիրացած արդէն ընականէն. սակայն նորէն կարելի է բան մը ընել, դիտելով թէ ինչ բան ուրիշները պիտի փափաքէին։

Երբեք առիթ մը մի փախցներ հաճոյք մը պատճառելու համար։ Բաղդատուար եղիր հանդէպ ամէնուն։ «Բաղդաքաւարութիւնը, կ'ըսէր Լէոի Մոնդէյկ, բան մը չ'արժէր, բայց անով ամէն ինչ կարելի է դնել»։ Ցիրաւի, անով շատ բան կարելի է դնել, ինչ որ նոյն իսկ դրամով չպիտի դնուէր։ Ուրեմն փորձէ սիրաշահիլ ամէն օր որուն կը հանդպիս։ «Սիրաշահէ իրենց սիրտերը, կ'ըսէր Պըրլի, Էլիզապէթ թագուհին, եւ ատով շահած պիտի ըլլաս բոլոր մարդոց սիրտերն ու քսակները։»

Դաքդով յաճախ կը յաջողի այն՝ ինչ որ ուժով չէր յաջողած։ Էլիի կը յիշատակէ Արեւուն եւ Հովին վրայ եղած հին առակ մը։ «Դեղեցիկ կերպով արձանագրուած է Հովին եւ Արեւին միջեւ եղած կռիւ մը, դիտնալու համար թէ իրենցմէ ո՛վ յաղթանակը պիտի տանէր։ Օր մը հովը սեսնելով որ պարոն մը դուրսը կը պտտէր, մտածեց ինոր հագած վերարկուն փչել, թոցնել։ Այս նպատակով սկսաւ մեծ փուք ու աղմուկ հանել, որպէս զի այդ վերարկուն առնէ տանի. այպէսով վերարկուն բոլորովին մարդուն կռնակին փակաւ. հովը ջանալով որ այդ վերարկուն թոցնէ իր ոյժը երթալով կը սաստկացնէր, ատով ամէն բան մարդուն կռնակին փակցնելով։ Այն առեն Արեւը իր տաք ճառագայթներովը երեւաց եւ սկսաւ այս պարոնը տաքցնել, որ սակայն նեղանալով տաք օդին մէջ, ոչ միայն իր վերարկուն՝ այլ իր մեկնոցն ալ հանեց։ Հովը ըմբռնելով այս բանը, կտաւ յաղթանակը Արեւին ձգեց։»

Միշտ պէտք է յիշել որ մարդիկ աւելի դիւրաւ կ'առաջնորդուին քան թէ կը քշուին, եւ թէ ամէն պարագայի մէջ աւելի լաւ է առաջնորդել զիրենք։

Ինչ որ կ'ուզես որ ըլլայ
Աւելի լաւ է որ քու ժպիտովդ ընել
տաս զայն։

Զանա՛ չանիլ ու յետոյ աւելի պահել այն ամէնուն վստահութիւնը, որոնց հետ յարաբերութեան մէջ մտած ես։ Շատ մարդիկ իրենց ազդեցութիւնը կը պարտին աւելի իրենց նկարագրին քան թէ իրենց կարողութեանը։ Սիանի Սմիթ խօսելով Ֆրէնսիզ Հորնբրի մասին, որ առանց բարձր պաշտօն մը ունենալու, անձնական մեծ ազդեցութիւն մը կը բանեցնէր անպէ. ազդ. խորհուրդի անդամներուն վրայ, կ'ըսէր թէ անիկա նոյն իսկ իր կեցուածքին վրայ կը կրէր տասնաբանեայ պատուիրանքներուն գրոշմը։

թընցած կը ստանան իրենց լրագիրները։ Այս հակայական գործողութիւններէն՝ որոնք կը կատարուին Ֆիկատօի պէս միջին հաշուով 75,000 օրինակ տպուող թերթի մը համար, կարելի է հիաւեցնել թէ ինչ ահռելի գործունէութիւն պէտք է հրապարակ հանելու համար Բըքի Ժուրնալի պէս թերթ մը որ 650,000 օրինակ կը տպուի։

Հիմա գաղափար մըն ալ տալու համար անգլիական եւ ամերիկեան մեծագոյն թերթերու աշխատութեան ու ծախքերու մասին, յիշենք որ Թայմզ 125—150 գրաշար կը գործածէր երբեմն, որոնք այդ պաշտօնին ընդունուելու համար ստիպուած էին բաւական պահանջկոտ քննութիւն մը անցընել։ Այսօր սակայն մեքենաներու միջոցաւ է որ կը շարուի այդ թերթը, գործաւորի մը օգնութեամբ։ Եւ մինչդեռ ամէնէն վարպետ գրաշարը ժամը չատ չատ 40 կամ յիսուն տող միայն կրնայ շարել, մեքենային վրայ գործելով կրնայ ժամը 100 տող շարել, եթէ ինքը ստիպուած ըլլայ կարդալ ձեռագիրը։ Եթէ մէկը ունենայ քովը, որ կարդայ ձեռագիրը եւ ինքը մատները մեքենային վրայ պտցուցնելու միայն զբաղի, կրնայ մինչեւ 150—200 տող շարել մէկ ժամուան մէջ։

Անանկ կարգադրութիւններ եղած են այսօր այդ մեծ թերթին համար, որ Երեսփ. ժողովի լուր մը, ո եւ է տեղեկութիւնը մը, անմիջապէս հեռաձայնի միջոցաւ կը հաղորդուի գրաշարին եւ կը շարուի ալ վայրկեանապէս, լրագրին ելած պահուն, հասնելու համար։

Ահա՛ թէ ինչպէս կը հրատարակուի լրագիր մը, Եւրոպայի՛ մէջ։

ՀՐԱԲՈՒԽԻ ԺԱՅԹՔՈՒՄԸ
ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ ՄԷՋ

(ՎԵՐՋԻՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ)

Աղէտին այն ահաւոր մեծութիւնը, որ Մարթինիքի վրայ տարածուած է, կարելի չէ տակաւին, հակառակ հեղհեղուկ հասնող հեռագիրներու, ճշգրիտ կերպով գիտնալ։ Ընդհանրայ հեռագրութիւները խըզուած են, ծովեզերքին մօտերը գտնուող նաւերն ալ հրավառ լաւային փնացումէն փրկուելու համար հեռացած են կղզիէն։ Եթէ անմիջական օգնութիւններ չհասնին, ահաւոր աղէտէն ազատուողներն ալ ստիպուած պիտի ըլլան անօթութեան եւ նիւթական թշուառութեան հետ պայքարելու։ Աղէտի մեծութեան մասին հետեւեալ տողերը կը հանի.—

ՆԻՒ-ԵՕՐՔ, 9 մայիս, երեկոյ.—Սէն Թոմասի ընդհանրայ հեռագրութիւնով կը հաղորդուի թէ Մարդինիքի ոչ միայն Սէն Բիէռ քաղաքն է որ իր 25,000 բնակչութեամբ կործանած է, այլ նաեւ շուրջերը գտնուող հաղարաւոր մարդիկ, անօթութենէ կը տառապին։ Մենդեղէններ ճամբայ ելած են Սէն Թոմասէն, Սան Լուցիայէն եւ Բորդօ-Ռիքոյէն։ Մարդինիքի մօտերը գտնուող ուրիշ կղզիներու բնակիչները կ'աղաչեն բրիտանական եւ ամերիկեան մարտանաւերու հրամանատարներուն որպէսզի այս վերջինները զիրենք իրենց նաւերը առնեն։ Տոմինիքոյի հրաբուխներն ալ վտանգաւոր գործունէութիւն մը ցոյց կու տան։

Այն առանձին բորբոքմանց մասին, որոնք բուն աղէտէն առաջ տեղի ունեցած են, հետեւեալ մանրամասնութիւնները հասած են Բարիզ, զորս կը փութանք ստորեւ ներկայացնել.—

ԲԱՐԻԶ, 9 մայիս, երեկոյ. — Վերջին երեքշաբթի օրը, գաղթային նախարարութիւնը հետեւեալ բովանդակութեամբ հեռագիր մը ստացաւ, որ Սէն Բիէռէն դէպի հիւսիս 5 մղոն հեռու Բըլէ լերան ստորոտը, բարձրութեան մը վրայ գտնուած գործարանի մը կողմէ ղրկուած էր. — «Դիլերանց մոխիրի կոյտեր տեղացին հրաբուխի հին բերնէն։ Ժողովուրդը փախաւ Բրէշէօռ եւ Սէն Ֆիլոմէն գիւղերը, ինչպէս նաեւ դէպի Սէն Բիէռ։» Այս հեռագրէն օր մը վերջը, այսինքն վերջին Չորեքշաբթի օրը Բարիզի գաղթային նախարարութիւնը հետեւեալ հեռագիրը ստացաւ. «Ամբողջ գործատունը կործանած, 125 հոգի անհետացած եղած։ Պլանչ գետին անկողինը կը փոփոխի հրավառ լաւայով։» Այս հեռագրին համաձայն, կը կարծուէր թէ Բրէշէօռ գիւղը փախողները ազատած պէտք է ըլլան ազէտէն։ Մինչեւ մայիս 9ի երեկոյին Ֆոռ տը Ֆռանսի եւ Բարիզի միջեւ հրաբուխին գործած աւերներուն հետեւանքով հեռագրական յարաբերութիւնները խզուած էին։ Բարիզ հասնող ամէնէն վերջին հեռագիրն է այսօր կէս օրէն առաջ, տեղւոյն մէջ գրաշնուող բոյսերու վաճառականի մը ստացածը, որ հետեւեալն է.—

«Անկարելի է Սէն Բիէռի մօտենալ։ Մոխիրի անձրեւը կը շարունակուի։» Վերոյիշեալ վաճառականը կը յայտարարէ թէ ինքը եւ իրեն հետ շատեր կը կարծէին թէ Բըլէ լերան հրաբուխը մարած է այլեւս, որովհետեւ վերջերս Ֆոռ տը Ֆռանսի մէջ տեղի ունեցած ահաւոր կիկլոնին ատեն՝ որուն 500 հոգիներ զոհ կ'երթային, Բըլէ լեռը երբեք բորբոքում մը չունեցաւ։

★ Այս տեսակ սոսկալի աղէտի մը զոհ գացող Սէն Բիէռ քաղաքին վրայ, զանազան ճանապարհորդական նկարագրութիւններէ քաղելով կը փութանք հետեւեալ տեղեկութիւնները տալ մեր ընթերցողներուն։ Սէն Բիէռ ինչպէս նաեւ հեռագիրներու մէջ յաճախ յիշուած Ֆոռ տը Ֆռանսը, Մարդինիք կղզիին երկու մեծ քաղաքներն են, եւ երկուքն ալ առանձին առանձին կարեւոր կեդրոններ են կղզիին մէջ տիրող կեանքին համար։ Ֆոռ տը Ֆռանս իր 16,000 բնակչութեամբ քաղաքական եւ զինուորական գլխաւոր քաղաքն է։ Տեղական կառավարութեան կեդրոնն է, ուր տեղի կ'ունենան նաեւ կղզիին ընդհանուր ժողովին գումարումները։ Ֆոռ տը Ֆռանսի մէջ կը գտնուին նաեւ վճռաբեկ ատեան մը առեւտրական սենեակ մը, նաւարան մը, իրաւագիտական վարժարան մը, դեղարուեստական եւ ճարտարարուեստական վարժարաններ եւն. եւն։ Բայց զարմանալի կերպով Ֆոռ տը Ֆռանսի նաւահանգիստը կարող չեղաւ, իր եղերքներուն վրայ տեղի ունեցած հիմնարկութիւններուն չնորհիւ, կղզիին առեւտրական գլխաւոր կեդրոնը դառնալ։ Այդ դիրքը վիճակուած է Սէն Բիէռի որ կղզիին ամէնէն կարեւոր վաճառական քաղաքն է։ Սէն Բիէռ՝ կղզիին ամէնէն հին գաղթավայրն է։ Քաղաքին ամբողջական բնակչութիւնը 26,000 հոգիէ կը բաղկանայ։ Յուլիսէն մինչեւ հոկտեմբեր, վատառողջ կլիմայի պատճառաւ քաղաքը գրեթէ կը պարպուի։ Նաւերն ալ կը մեկնին այն տեղէն դէպի Ֆոռ տը Ֆռանս եւ բնակիչներն ալ աւելի առողջ, այսինքն աւելի բարձր դիրք ունեցող տեղեր կը դիմեն։

Նորագոյն լուրերը պատահած աղէտի մասին հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդեն.—

ԲԱՐԻԶ, 9 մայիս, գիշեր.—Գաղթային նախարարութեան չէնքին վրայ սուզի դրօշակ պարզուեցաւ։ Գաղթային նախարարութիւն պաշտօնատան սպասելու յատուկ վայրերուն մէջ աղեկտուր տեսարաններ տեղի կ'ունենան։ Մարդինիք կղզիին մէջ ազգականներ ունեցողներն են, որոնք լուր կը պահանջեն։

ԲԱՐԻԶ, 10 մայիս.— Սիւդէ մարտանաւին հրամանատարը կը հաղորդէ թէ թէեւ Ֆոռ տը Ֆռանսէն օգնութեան հասնող նաւեր Սէն Բիէռ ճամբայ պիտի հանուէին, սակայն հրաբուխի նորանոր բորբոքումները նկատողութեան առնելով, կարելի չէ եղած այդ բանը ընել, եւ յիւեալ նաւերը բաւականացած են ընկղմած նաւերու բեկորներուն վրայ գտնուող նաւաստիները փրկելով միայն։ Դանիական վալքիւռիեն նաւը մենդեղէններով դէպի Մարդինիք ճամբայ ելած է։

Սէն Թոմասէ, 9 մայիս.—Ամբողջ Մարդինիք կղզիին վրայ եղած զոհերու թիւն է որ կը հասնի 40,000ի, ինչպէս հեռագիրներ՝ ալ ժամանակին հաղորդեցին։

ՆԻՒ ԵՕՐՔ, 9 մայիս.—Այն բոլոր ընդհանրայ հեռագրութիւները, որոնք Մարդինիք կղզին Ֆրանսական հեռագրական ցանցին կը կապէն խզուած են։ Կատարելի ամերիկեան հիւպատոսը Ուաշինկթըն կը հեռագրէ թէ կղզիին մէջ, երկրաշարժի ցնցումներու եւ հրաբուխի ժայթքումներու հետեւանքով մեծագոյն յուսահատութիւնը կը տիրէ։ Ցնցումները վերջին ստիճանի զօրաւոր են եւ որոտումներով ընկերացած։ Բոլոր յարաբերութիւնները կղզիին մէջ կտրած են ամբողջովին։

Բոռդորիքոյի Սան Ժուան քաղաքէն կը հաղորդուի թէ, ընկղմած նաւերուն մէջ կը գտնուի նաեւ «Կրարլէդ» որ ընդհանրայ հեռագրութիւններու նորոգութեան աշխատութիւններով զբաղած էր։

ՆԻՒ-ԵՕՐՔ, 9 մայիս. — Լա Բուանդա Բիդոի ամերիկեան հիւպատոսը կը հաղորդէ արտաքին գործոց նախարար Հէյի թէ, երէկ, առաւօտեան եօթին Սէն Բիէռ քաղաքը ծածկուած էր կրակով, չոգիով եւ ծուխով։ Միայն 20 հոգի կրցած էին ազատիլ։ 18 նաւեր այրած են կամ իրենց մէջ գտնուող բոլոր մարդոցմով՝ ընկղմած։ Կը կարծուի որ Սէն Բիէռի ամերիկեան հիւպատոսը իր ամբողջ ընտանիքով ազէտին զոհ գացած ըլլայ։ Վէսդինտիա հեռ Բանամա հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ երկու չոգենաւեր, որոնք ընդհանրայ հեռագրութեան խորտակուելէն յետոյ հեռագիրներ կը տանէին դէպի Մարթինիք, ճամբան ընկղմած են։

ՆԻՒ-ԵՕՐՔ, 9 մայիս. Բոստոմ նաւը առանց խարխիի եւ չղթայի Սանդա-Լուցիա հասաւ։ Նաւուն ամբողջ նաւաստիները կամ սպանուած եւ կամ ծանրապէս վիրաւորուած են։ Տասնըմէկ հոգի Սէն Բիէռի մօտերը նաւէն դուրս նետուեցան եւ խեղդուեցան. անգլիական էսք չոգենաւը որ երէկ գիշեր Սէն-Բիէռի առջեւէն կ'անցնէր, Սանդա-Լուցիա ժամանեց։ Նաւը ամբողջովին ծածկուած էր մոխիրով, թէեւ անիկա ցամաքէն հինգ մղոն հեռուէն գացած էր։ Էսք չոգենաւը թէեւ նաւակ մը իջեցուց, որ կը ջանար կարելի եղածին չափ ցամաքին մօտենալ, բայց մէջը գտնուողները չեն կրցած ողջ մարդիկ տեսնել։

ՆԻՒ-ԵՕՐՔ, 9 մայիս.—Սէն Թոմասէն կը հեռագրուի.—Ֆրանսական Սիւդէ յածանաւը այս առաւօտ Բուանդա Բիդոը ժամանեց։ Մարտանաւուն հրամանատարը կը յայտնէ թէ հինգշաբթի օրը կէս օրէն ժամ մը վերջը Սէն Բիէռ քաղաքը ամբողջ բոցերով ծածկուած էր։ Քարափները դիակներով ծածկուած էին։ Կը կարծուի որ աղէտէն բնաւ ազատողներ չեն եղած։ Կղզիին կառավարիչը, գնդապետ մը եւ իր կինը, որոնք աղէտին պատահելէն առաջ Սէն Բիէռ ժամանած էին, կը կարծուի որ նմանապէս զոհ գացած ըլլան։

ՆԻՒ-ԵՕՐՔ, 10 մայիս —Ֆրանսական Սիւդէ յածանաւուն հրամանատարը յայտարարած է թէ Սէն Բիէռի մօտերը դիակներու ամբողջ կոյտեր տեսած է։

ԼՈՆՏՈՆ, 10 մայիս.—Տէյլի Մէյլ նաւաստիի մը նկարագրութիւնը կը հրատարակէ Մարդինիք կղզիին մէջ տեղի ունեցած աղէտին վրայ։ Այս նաւաստին այդ աղէտին մէջէն փրկուող մը եղած է, որ կ'ըսէ թէ Սէն Բիէռ քաղաքը բաւական երկար ատեն դժոխքի մը երեւոյթը ունեցած է։

ԼՈՆՏՈՆ, 10 մայիս.—Անգլիոյ գաղթային նախարարութիւնը հարաւային Անթիլեաններու կառավարիչէն բազմաթիւ հեռագիրներ ստացաւ, որոնցմէ կը տեսնուի թէ հրաբխային ժայթքումները կը տարածուին նաեւ մօտի կղզիներուն վրայ։

ՆԻՒ ԵՕՐՔ, 10 մայիս.—Մարդինիքի հիւսիսային արեւմտեան կողմը գտնուող Տոմինիքա կղզիին հրաբուխներն ալ մատնութիւն պատճառող երեւոյթներ մը ցոյց կու տան։ Շուրջերը գտնուող կղզիներուն բնակիչները ամերիկեան եւ անգլիական նաւերը կը փախին։

ԼՈՆՏՈՆ, 9 մայիս.—Թոյթէրի գործակալութիւնը Պառպատոսէն կը հաղորդէ.—Մարթինիքի հարաւային կողմը գրանուող Սէն Վէնսան կղզիին վրայ հրաբուխի բորբոքում տեղի ունեցաւ, որուն հետեւանքով Պառպատոս կղզիին մէջ փողոցները ծառերը եւ տունները մէկ կանգուն բարձրութեամբ հրաբուխի մոխիրով ծածկուած են։ Մոխիրի անձրեւը կը շարունակուի։

ԼՈՆՏՈՆ, 10 մայիս. — Արեւմտեան Հնդկաստանէն հասած նորագոյն լուրեր աղէտը միշտ աւելի մեծ ցոյց կու տան։

ԼՈՆՏՈՆ, 10 մայիս.— Սէն Թոմասէն երէկ գիշեր հեռագրուած է թէ միայն քանի մը անբաւական մանրամասնութիւններ կան Մարթինիքի աղէտի մասին։ Բորբոքումը կը շարունակուի դեռ, եւ հեղուկ լաւայի շարունակական հոսում մը տեղի կ'ունենայ հրաբուխի լերան հակայական պատռուածքէն, բնաջինջ եղած քաղաքին եւ ծովուն վրայ։

ԲԱՐԻԶ, 10 մայիս. —Ծովային նախարար Լանդսան «Սիւդէ»ի հրամանատարէն հետեւեալ առանց թուականի հեռագիրը ստացած է. — «Երէկ, առաւօտեան ժամը 8ին տանիները, ահագին ծուխեր հանելէն վերջ, հողի ահագին զանգուած մը դուրս նետեց։ Անկից անմիջապէս յետոյ, կրակի ահագին սիւն մը բարձրացաւ, որ յաջորդ վայրկեանին ամբողջ քաղաքը բոցերով պատեց։ Խարսխանիներու կապուած նաւերն ալ այս բոցերու զոհ դացին։ Ամբողջ քառորդ ժամ մը տեւեց քարի տարափը։ Քաղաքին մէջ ոչ մէկը ազատած է։

ԲԱՐԻԶ, 10 մայիս. —Ֆրանսայի գաղթային նախարարը Մարթինիք կղզիին ընդհանուր քարտուղարէն Ֆոռ տը Ֆռանսէն 9 թուագրեալ հեռագիր մը ստացած է որ կը հաստատէ Սէն Բիէռ քաղաքին ամբողջական կործանումը եւ բնակչութեան բնաջինջ ըլլալը։ Սակը ամէնէն մեծ վտանգը կը նկատուի այսօր որ կը սպառնայ ամբողջ Մարթինիք կղզիին։ Գաղթային նախարարութիւնը ուրիշ հեռագիր մըն ալ կը ստանայ Սիւդէի հրամանատարէն. 10 մայիս թուագրեալ. — «Մենդեղէններով Ֆոռ տը Ֆռանս ժամանեցի։ Սէն Բիէռի առջեւէն անցած ատենս հրդեհը կը շարունակէ դեռ։ Հրաբուխը միշտ մոխիր կը ժայթքէ, թէեւ ոչ առաջուան չափ առատօրէն»

ՆԻՒ-ԵՕՐՔ, 10 մայիս.— Ֆրանսական ընդհանրայ հեռագրութեան ընկերութիւնը կը հաղորդէ թէ իր չոգենաւը Բոնեէ Քառդիէ Սէն Բիէռէն 450 ազատուածներով Ֆոռ տը Ֆրանս ժամանած է։ Շոգենաւը խլոյն Սէն Բիէռ վերադարձած է, ուրիշ ողջ մնացածներն ալ փրկելու համար։

ՆԻՒ-ԵՕՐՔ, մայիս, կէս օրը 1,46 անցած.—Ֆոռ տը Ֆրանսէն տրուած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ երկրաշարժի ցնցումները դադրեցան։ հրաբխային բորբոքումները կը շարունակուին։

ԲԱՐԻԶ, 10 մայիս — Նախարարաց խորհուրդը որոշեց, Մարդինիքի մէջ պատահած աղէտին առթիւ ինչպէս ազգ, բոլոր հանրային չէնքերու վրայ, ամբողջ երեք օրեր կէս դրօշակ պարզել։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Տեղի անձկութեան պատճառաւ բազմաբնակ ընդհանուր կացութեան մասին տեսութիւններ եւ բնդարձակ լուրեր կարդալ փոքրաւն ԾՈՂԻԿին մէջ։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

★ Բրուսիոյ Հայերին իշխանը, որ Անգլիոյ մէջ ճամբորդութիւններ կը կատարէ, Բոնոզի գուքին ընկերակցութեամբ Պէրնէվէլտէն Պէնդրիի վրայով Բոռք գնաց, այն տեղի ցուցահանդէսը այցելելու համար։

★ Մինչեւ մէկ կողմէն Փիլիպպեանները մէկ իր մղած պատերազմներու եղանակին համար զօրավար Սմիթի դէմ դատավարութիւն տեղի կ'ունենայ, միւս կողմէն ալ ամերիկեան պատերազմական նախարարը կը փութայ այնքան թշնամիներ ունեցող զօրավարին նկատմամբ հրապարակաւ իր վստահութեան քուէն տալ։

★ Բեթերսպուրգէն կը հեռագրուի թէ կայսերական հրովարտակ մը կ'արդիլէ մինչեւ նոր տնօրինութիւն, Պէսարապիոյ Վոլհէնիայի, Բիէվի, Եէքաթէրինոսլավի եւ Բէրսոնի նաւահանգիստներէն ձիերու արտածումը։ Բացառութիւններ միայն տեղի պիտի ունենան այն պարագային, ուր տեղական կառավարիչներուն կողմէ կը թոյլատրուի։ Ուրիշ տեղերէ ձիերու փոխադրութիւնը, վերոյիշեալ նահանգներուն վրայով, երկաթուղիով եղած ատեն միայն թոյլատրելի է։

★ Այն պայմանաժամը որու միջոցին Պոէրները պէտք է որ իրենց միջեւ տեղի ունեցած հաշուեթեան բանակցութիւնները վերջացնեն, կը շարունակէ միշտ անորոշ մնալ։ Կ'ըսուի թէ, հակառակ ասկից առաջ ըսուածին թէ Վերսէյլիսի մէջ մայիս 15ին Պոէրական ընդհանուր համաժողով մը տեղի պիտի ունենայ, այսօր չի կարծուիր որ այդ համաժողովը մայիսի վերջերէն առաջ տեղի ունենայ։ Ասով հետզհետէ կը պակսի այն հաւանականութիւնը, որով կ'ուզուէր Լտուբրա թագաւորին թագադրութեան հանդէսներէն առաջ հաշուեթիւն կնքել։

★ Ռոդէզիատէն կը հեռագրուի թէ Վիլհէլմինա թագուհին կեանքին դէմ սպառնացող որ եւ է վտանգ ի սպառ դադրած է գոյութիւն ունենալէ։

★ Մայիս 8էն ի վեր Սպանիոյ շատ մը տեղերը սոսկալի ցուրտ մը կը տիրէ։ Բազմաթիւ հիւսիսային եւ միջին նահանգներու մէջ կը ձիւնէ։ Մադրիտի մէջ ջերմաչափը զերօէն երկու աստիճան վար ցոյց կուտայ։ Ալիքանդէի եւ Մուրչիայի մէջ երկրաշարժի նոր ցնցումներ զգացուեցան։

★ Հարաւային Չիլիի մէջ տեղի ունեցած ապստամբական շարժման մասին նպատակաւոր լուրեր կը հասնին Հոնկ-Քոնկէն։ Օտարականներուն դէմ ուղղուած եւ Պոքսըրներուն սարքածին պէս ընթացք մը չունին չիմութիւնները։

★ Ֆոն Անդէր մոխոնարներու պետին, չինու կայսրը առաջին կարգի «Կոճակի» պատուանշանը չնորհեց, ի վարձատրութիւն այս վերջնոյն՝ Զինացիներուն եւ օտարականներուն միջեւ խնամած բարեկամական յարաբերութեանց։

★ Բոռդ օ Բոէնսէն կը հեռագրուի թէ նախագահը իր հրաժարականը տուաւ։

★ Լորտ Սալզպէրի յայտարարեց թէ, անգլիական Լորտերու ժողովը իր նիստերը պիտի դումարէ մայիս 16էն յետոյ 2։

★ Իտալիոյ եւ Կուագէմալայի կառավարութիւնները որոշեցին իրենց միջեւ գոյութիւն ունեցող վէճերը կարգադրելու համար դիմել Լուտէ նախագահին հաշտարար միջամտութեան։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Ուլայի Ա. աստիճան տրուեցաւ դատական պաշտօնատան հաշուակալ Հասան էֆ.ի եւ Վերաքննիչ Ատենի ընդհ. դատախազ Մէհմտուհ պէյի։ Ուլայի Բ. աստիճան՝ առեւտրական Ա. դատարանի անդամ Ստեփան էֆ. Քարանեանի եւ Իտիրնէի նախնական դատարանին պատժադատ ատենի նախագահ Զէյա եւ Ծովային Առեւտրական դատարանի նախագահ Միհրան պէյերու։ Միւթէֆայիզի աստիճան՝ Բերայի նախնական դատարանին անդամ Սամիհ պէյի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ

«Երէկ, երկուշաբթի, ռումանական նորընտիր դեսպան Պ. Լանովարի իր յանձնարարագիրը մատուցանելու համար, իր ատորագաս պաշտօնեաներու ընկերակցութեամբ Սուլթանի Ամենակալ Հրամանատարութեան Դիւանը գնաց։ Դիմաւորեցին զինուորական պատուոյ գունդ մը եւ Ֆրանսական դեսպանատան դրօշակակիր մը։ Ռումանիոյ դեսպանը ինքնակալ կառքով մը գնաց։ Ամենակալ Հրամանատարութեան Դիւանի դիմաց կանգնեցաւ

թեամբ սովորական հանդիսաւորութիւնով կայս. Պալատ գնաց, եւ պաշտօնապէս Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն արժանացաւ»

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Պարսկական կառավարութիւնը Ա. կարգի «Սոլիճ եւ Արեւ» պատուանշանը տուաւ Դաւրէժի օսմ. ընդհ. հիւպատոս Էմին պէյի։ Ցունական կառավարութիւնը Դ. կարգի «Սէն Սաւվէօր» պատուանշան տուաւ Սելանիկի նահանգին օտար գործոց պաշտօնեայ Հիքմէթ, եւ նոյն նահանգին թարգման Նազմի պէյերու։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց յիշեալներուն այդ պատուանշանները ընդունիլ եւ պէտք եղած ատեն գործածել։

ՑԱՆՁՆԱՐԱՐԱԳՐԻ ՄԱՏՈՒՑՈՒՄ.— Պ. Լահովարի՝ որ Ռումանական կառավարութեան կ. Պոլսոյ դեսպան անուանեցաւ, երէկ, շնորհուած կայս. արտօնութեամբ, Վեհ. Սուլթանին ներկայութեան ընդունուելով մատոյց իր յանձնարարագիրը։—Արտաքին Գործոց Նախարարութեան հիւրամեծարներէն Հիլմի պէյ Պ. Դեսպանը ու անոր պաշտօնեաները Կայս. Պալատ տանելու համար ժամը 7ին պալատական կառքով Բերա, Թէպէ-Պաշի դեսպանատունը գնաց։ Հիլմի պէյ դեսպանատունը հասնելուն, սանդուխին վրայ ընդունուեցաւ դեսպան Պ. Լահովարիի կողմէն Բանի մը վայրկեան հանգիստէ վերջ, վար իջնելով, բաղմեցան կառքերուն մէջ ու Այազ-Փաշայի ճամբով գացին Եըլտըզի Կայս. Պալատը։ Պ. Լահովարիի կ'ընկերանային դեսպանատան Ա. քարտուղար Պ. Տէրուսսի եւ ուրիշ քարտուղար մը, կ. Պոլսոյ ռումանական ընդհ. հիւպատոս Պ. Պէնժէսքօ, դեր-հիւպատոսը, դեսպանատան Ա. թարգմանը՝ Պ. Լահայլ, Բ. թարգմանը եւայլն։— Դեսպան Պ. Լահովարի կը կրէր Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշանը, մինչ պաշտօնեաները կը կրէին իրենց ունեցած օսմանեան պատուանշանները եւ ամէնքն ալ իրենց պաշտօնական հագուստները հագած էին։ Կայս. Պալատ հասնելուն, արարողապետ Իպրահիմ պէյ դեսպան Լահովարին առաջնորդեց ընդունելութեանց սրահը, ուր կը գտնուէր Վեհ. Սուլթանը։ Պ. Լահովարի իր յանձնարարագրերը մատուցանելով, բանախօսութիւն մը ըրաւ եւ ըսաւ թէ աւելի եւս պիտի ջանայ մշակել այն բարեկամական յարաբերութիւնները՝ որոնք բարեբաղդաբար գոյութիւն ունին Թուրքիոյ եւ Ռումանիոյ միջեւ։ Վեհ. Սուլթանը պատասխանելով գոհունակութիւն յայտնեց Ն. Վսեմութեան անուանման համար եւ միւնոյն զգացումները արտայայտեց Ռումանիոյ մասին։— Պ. Լահովարի Կայս. Պալատէն մեկնելուն, նոյն պատիւներով դեսպանատուն վերադարձաւ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ ՆՈՐ ԿՈՒՍԱԿԱԼ Ֆարիզ փաշա երէկ Կայս. Պալատ երթալով ներկայացուցիչութիւն յայտնեց յատս Կայս. Դանոյից եւ իրիկունը Մէսաժըռիի չոգենաւով մեկնեցաւ դէպի Սամսուն, ուսկից պիտի անցնի իր պաշտօնավայրը՝ Տիարպէքիր։

*** ՃԷՂՐԷՆ դայմազամ Ռիֆաթ պէյ ալ մեկնեալ փաշային հետ իր պաշտօնատեղին կ'երթայ։

ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ.— Բիւգ-Համա երկաթուղիի գիծին Բիւգ-Պալպէք մասին չինութիւնը այս ամսոյ մէջ կ'աւարտի։ Հետեւաբար զայն գործածութեան դնելէ առաջ քննելու համար, մասնագէտ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ եւ զրկուեցաւ յիշեալ գիծին տեղը։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Ապրիլ 27ին ժամը 5ուկէսի միջոցները, Այնթապի մէջ հիւսիսէն հարաւ բաւական զօրաւոր երկրաշարժ մը պատահեր է, մօտաւորապէս 5—6 մանրերկրորդ տեւողութեամբ, բայց ոչ անձի ոչ շէնքի վնաս չէ հասուցեր։

ԴԵՂԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐՆ ԱՀ՝ որոնք մինչեւ հիմա քննութենէ ղերծ կը մնային, այսուհետեւ ճիշդ դեղարաններուն պէս մերթ ընդ մերթ պիտի քննուին առողջապահական պաշտօնեաներու կողմէ, առողջապահական գործոց ժողովին որոշումով։

ԿԵՍԱՐԻՈՅ յոյն մեծապոլիս Տ. Եանի մեռեր է։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ եւ արուարձաններուն մէջ ապրիլ 22էն 28, 235 մահեր պատահած են։

ՊՕՅԱՃԸ Դիւրդի մէջ յոյն մանչ ազգի համար վարժարան մը պիտի չինուի եւ պիտի կոչուի «Եռաքլիմոն», որովհետեւ չինութեան ծախքին մեծագոյն մասը,— 500 ոսկի,—տուաւ Տ. Եռաքիմ պատրիարքը։ Ծախքին մնացեալ մասը պիտի հայթայթեն Պօյաճըզիւղցի հարուստ յոյները։

ՄԻԹԿԱՄԷՐԻ ՀՐԴԵՀԻ մասին հասած նորագոյն լուրեր կ'ըսեն թէ չափազանցուած են 300 հոգիներու մեռած ըլլալու մասին մինչեւ հիմա տրուած լուրերը։ Պաշտօնական տեղեկագիրներ այդ թիւը 50 է կ'ըսեն, թէպէտեւ կարգ մը լրագիրներ մինչեւ 150-200ի կը բարձրացնեն զայն։ Նիւթական վնասը 200,000 ոսկի եղած է։

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻՍ յունական առեւտրական տարեկան ընդհ. ժողովը դուռարուեցաւ առջի օրը նախագահութեամբ Մավրոքորտաթօ իշխանին եւ իր վարչական ժողովին ընտրութիւնները կատարեց։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Ցունաց Տ. Դամիանոս Պատրիարքը՝ որ Պոլիս կը գտնուի, յառաջիկայ շաբաթ օր կը մեկնի դէպ ի այդ քաղաքը։

ՍՕՖԻԱՅԻ գերմ. հիւպատոս Պ. Բէցօ Պոլիս եկաւ։

ՍԱՄՍՈՆԻ աւստրիական հիւպատոս Պ. Նիքոլա իր պաշտօնատեղին գնաց։

«ԶԱՐՈՐՈՅԹ»՝ ռուս դեսպանատան պահականաւը՝ երէկ Մուտանիա գնաց։

ԿԻՄԱԽԻ ԵՒ ԿԻՒՄԻՒՇԽԱՆԷԻ ճամբաները պիտի նորոգուին։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ դեսպանատան Ա. թարգմանի փոխանորդ Պ. Օթթօ՝ Ա. թարգմանն անուանուեցաւ։

ԱԼԹԸ-ՄԷՐՄԷՐԻ հրաշագործ պատկերին ուխտագնացութիւնները կը շարունակուին չտեսնուած ոգեւորութիւնով մը, հակառակ յոյն պատրիարքարանի փոխանորդարանի չրջաբերականին՝ որով կը հաղորդուէր թէ օրթոտոքս եկեղեցին չ'ընդունիր որ պատկերները կարենան հիւանդներ բժշկել։ Եւ սակայն Յոյներ, Հրեաներ եւ զժբաղդաբար Հայեր ալ կը շարունակեն երթալ ակաւելն անդադար Բանայիային՝ բժշկուելու։ Ալթը-Մէրմէրի այդ պզտիկ եկեղեցին հիմա օրը 15-20 ոսկի կը շահի մի միայն իր մոմի հասոյթ։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Մավրոքորտաթօ իշխանը երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին եւ Արտաքին գործոց Նախարարին հետ։

*** Ցունական դեսպանն ալ երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՀԱՆԴՍՏ. ԹՈՇԱԿԻ ՄՆՏՈՒԿԻՆ հասոյթները կանոնաւորապէս անոր հասցուելու մասին խիստ հրամաններ տրուեցան առ որ անկէ. որովհետեւ, ժամանակէ մը ի վեր, այդ հասոյթներուն չտրուելուն պատճառաւ, դժուարութիւններ տեղի կ'ունենան ամսականի տէրերուն թոշակները վճարուած ատեն։

ՍԻՀԱՆ գետին յորդումէն ամէն տարի կը վնասուին Ատանայէ մէկ-երկու ժամ դէպ ի վար գտնուած արտերը։ Այս անգամ Ատանայի կուսակալ Պարիր փաշա այդ չարունական վնասէն ազատելու համար ժողովուրդը, յանձնաժողով մը կազմել հրամայեր է, որ պէտք եղած աշխատութիւնները պիտի ընէ յորդումին առաջքը առնելու համար։

ՇԻՇԼԻի «Էվլոկի Եորկիէվ» անուն Պուլկար նոր հիւանդանոցին բացման ծախքերը կայս. Անձնական Գանձէն վճարուած ըլլալով, Պուլկարաց Եկզարք Տ. Եռզէֆ չնորհակալութեան եւ երախտապարտութեան ուղերձ մը մատոյց Կայս. Պալատ։

ՎԱՆԻ ՄԷՋ անցեալ շաբթու օդտաշատ անձրեւներ տեղացեր են։

ԴԵՐՄԱՆԻԱՅԷՆ 1350 մնտուկ մավզէրեան փամփուշտ հասաւ Պոլիս եւ տարուեցաւ Սարայ-Պուրնուի փամփշտանոցը։

ՇԻՇԼԻի մանկանց հիւանդանոցին յարմար մէկ տեղը նոր աղբիւր մը պիտի կառուցուի եւ Բեատանէի Չուրերէն հոն պիտի տարուի։

ԷՎԻ ՏԷ ԲԱՐՄ իշխանը եւ աւստրիացի ազնուական Մակրավ ֆոն Բոլավիչինի ու աւստրիական դեսպանատան խորհրդականը, որոնք անցեալ օր պատոյի համար Մուտանիա-Պրուսա գացած էին, երէկ աւստրիական «Թաուրուս» պանականաւով Պոլիս դարձան։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ՆՊԱՍՏԻՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

Խան ժողովոյ վաղուան նիստը որ պիտի գումարուի Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, բացառիկ կարեւորութիւն մը կը ստանայ մանաւորապէս սա պատճառաւ որ կատարուելիք խորհրդակցութիւնները գլխաւորապէս պիտի կեդրոնանան Նպաստից Յանձնաժողովոյ հրաժարականին շուրջը։ Ինչպէս կը յիշուի, Մանկուճի Սրբազան անձամբ այդ հրաժարականը յանձնեց Ս. Պարիրքին, անցեալ ուրբաթ օր, Քաղաքական ժողովոյ գումարման միջոցին։ Հրաժարականը ինքնին նոր բան մը չէր արդէն, ու քանի մը ամիսէ ի վեր, յանձնաժողովը լրացած կը նկատէր այն պաշտօնը, որուն համար անհրաժեշտ դարձած էր իր կազմութիւնը։

Արդ, ի՞նչ պիտի ըլլայ այդ հրաժարականը։—Այս մասին, իրաւունք աղբիւրէ ստացած ենք կարգ մը տեղեկութիւններ որոնք յատակ գաղափար մը կու տան խնդրին վրայ։ Խան ժողովը իր վաղուան նիստին մէջ հաւանութիւն պիտի յայտնէ հրաժարեալ յանձնաժողովին այն առարկութեան՝ որով իր պաշտօնին լրացած ըլլալը կը նշանակէ, բայց ընդունելով հանդերձ այդ տեսակէտը, պէտքը պիտի զգացնէ նոր մնայուն յանձնաժողովի մը կազմութեան, յանձնաժողով մը՝ որ կրկին նպաստաբաշխ հանդամանք մը պիտի ունենայ։ Դաւառային նպաստընկալ վարժարաններու մատակարարութեան խնդիրը մանաւանդ ամէնէն աւելի պիտի զբաղեցնէ զինքը։ այդ վարժարանները թուով հարիւրը կ'անցնին, եւ ամէն ամիս Պատրիարքարանէն կը ստանան կէս, մէկ, կամ երեք ոսկի, իրենց պէտքերուն ու կարեւորութեան համեմատ։ Նոր կազմուելիք յանձնաժողովին պիտի իյնայ նաեւ նախկին Միացեալի «Մայրենի լեզու»ին չանգործումը, ուրկէ կարելի է տարեկան 150 ոսկիի մօտ գումար մը գոյացնել։ Յանձնաժողովը մանաւոր դիւան մը պիտի ունենայ Պատրիարքարանի մէջ, ինչպէս նաեւ չատ լայն կազմակերպութիւն մը։

Թէ ինչ տարերէ պիտի կազմուի այդ յանձնաժողովը, ատիկա թերեւս յայտնուի Խան ժողովոյ վաղուան նիստէն վերջ։ Մաչալի միայն ընենք թէ նոր կազմուելիք յանձնաժողովը հսկողութեան չա՛տ աւելի մեծ իրաւունք մը պիտի ունենայ նախորդէն, եւ իր իրաւասութեան սահմանն ալ չա՛տ աւելի ընդարձակ պիտի ըլլայ։ Աւելցնենք նաեւ սա թէ Բարթող էֆ. Թէլեան՝ որ ողին էր հրաժարեալ Նպաստից յանձնաժողովին, պիտի անդամակցի նոր կազմուելիքին։

Իզմիրէն գրուած նամակէ մը կ'իմանանք թէ մեռեր է փաստարան Կարապետ էֆ. Ստեփանեան։ Հանգուցեալը, վերջին մէկ երկու տարիներուն մէջ մանաւանդ ինքզինքը տուած էր գրականութեան, եւ նոյն իսկ գրած էր «Լէօնին» անունով վէպ մը՝ գոր «Արեւելեան Մամուլ» հրատարակեց։ Իր յայտնութիւնը մեծ բան մը չէր աւելցուցած մեր գրականութեան, բայց ամէն պարագայի մէջ ըստ բաւականին կ'աշխատէր, միշտ խառնուելով փիլ մը ամէն խնդրի, ինչ ոգ ալամախ գինքը անիմաստ ծայրայեղութեանց կը մղէր։

300,000 ՖՐԱՆՔ ՊԱՐԳԵՒ

Նոր հաճոյք մը պատճառելու համար մեր բազմաթիւ բաժանորդներուն եւ ընթերցողներուն, մտածած ենք զիրենք մասնակից ընել Բուքմէլիի երկաթուղիի վիճակահանութեան որ յառաջիկայ Եւրոպական յունիս ամսուն մէկին տեղի պիտի ունենայ, եւ որուն գլխաւոր պարգեւը պիտի ըլլայ 300,000 ֆրանք։ Ատկէ զատ, 800 թիւեր պիտի չահին զանազան պարգեւներ։ Ահա թէ ինչպէ՛ս մասնակից պիտի ըլլան մեր բաժանորդներն ու ընթերցողները։ Վիճակահանութեան թուղթերէն 40 հատ — որոնց թիւերը յառաջիկայ շաբաթ պիտի ծանուցանենք — մեր կողմէ աւանդ պիտի թողուն Օսմ. Կայս. Պանգան։ Ի՛նչ պարգեւ որ չահին այդ 40 թիւերը, ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ պիտի բաժնուի մեր բաժանորդներուն եւ ընթերցողներուն միջեւ, ի՛նչ չափի ալ հասնելու ըլլայ անոնց թիւը։

Այս առթիւ, կը խնդրենք որ ուշադրութիւն դարձուի հետեւեալ կէտերուն։

1. Այս պարգեւին մասնակից չպիտի կրնան ըլլալ մեր այն բոլոր բաժանորդները որոնք մինչեւ վիճակահանութեան օրը (Եւրոպական յունիս մէկ) մեզի ղրկած չըլլան իրենց բաժնեգինը։

2. Ներկայ ծանուցումը մինչեւ Եւրոպական յունիս մէկ «Ծաղիկ»ի մէջ պիտի հրատարակենք ամէն օր։ մեր ոչ-բաժանորդ ընթերցողները, պարգեւին մասնակից ըլլալու համար պարտաւոր են ամէն օր պահել այդ ծանուցումը պարունակող «Ծաղիկ»-ները եւ յունիս 2ին (Ը. Ե.) ղրկել մեզի, առանձին ծրարով մը, վրան ալ անուններն գրուած։ Այս պայմանով միայն կրնան մասնակցիլ պարգեւին։ Փափաքողներուն յետոյ կը վերադարձուին իրենց բերած թիւերը։

3. Մեր բոլոր բաժանորդները պէտք չունին այդ «Ծաղիկ»ները մեզի ղրկելու։ Մեր տեսակներուն դիմելով կրնանք հասկնալ թէ որո՛նք վճարած են, որո՛նք չեն վճարած, եւ ըստ այնմ զիրենք մասնակից կը նկատենք կամ ոչ՝ վերոյիշեալ պարգեւին։

Զօհրապի մէկ քանի նորավէպերուն առթիւ յարուցած ծիծաղելի պայքարը ո՛չ ոք մոռցած է անշուշտ։ Ինչ որ ալ ըլլայ, իր մահը ցաւ կը պատճառէ մեզի, ինչպէս որ պիտի պատճառէր արդէն մահը բոլոր անոնց՝ որոնք իրենց աշխատութեան բաժինը կը բերեն գրականութեան ու մտքերուն։

×

Դարձեալ Իզմիրէն կը ծանուցանեն թէ ծանօթ թարգմանիչ եւ բառգիրքի հեղինակ Մեսրոպ Նուպարեան ծանր կերպով հիւանդացեր է։

×

Կրէտէի Տ. Աւետիս քահանան որ ասկէ առաջ, իր ընտանիքը պաշտօնատեղին փոխադրելու համար Պոլիս գալու արտօնութիւն խնդրած էր Պատրիարքարանէն եւ ստացած, մայրաքաղաքս հասաւ։

×

Ս. Պատրիարքը երէկ Նշան Թաշ երթալով, այցելութիւն տուաւ Մեծ Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշայի։

×

Մէարիֆի կողմէ քրիստոնեայ վարժարաններու քննիչ կարգուած Սիւրէյա եւ Ահմէտ պէյերը, երէկ այցելեցին Խասքիւղի աղգ. վարժարանները։

×

Գուշակեան Թորգոմ վարդապետ, միաբան Արմաշի, Խարբերդէն խնդրուեր է իր քարոզիչ։ Այս խնդրանքը ինքնին ցոյց կու տայ սա պարադան թէ Խարբերդի այժմու փոխանորդը, Եզնիկ վարդապետ ի՛նչ չափով կրնայ կոր գոհացնել իր հօտը։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՃՍՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 12 մայիս.—Այսօր ստացուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Սէն-Բիէռ քաղաքը (Մարթինիք) միշտ բոցերու մէջ է։ 4000 արկածեալներ կարելի եղաւ բերել Ֆօռ տը Ֆրանս։ Վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ ամբողջ կղզին վտանգի մէջ է։

—Բուանդակ աշխարհի մէջ Մարթինիքի աղէտքը մեծ յուզում պատճառեց։ Անգլիոյ Էտուըրտ թագաւորը 25,000 ֆր. ղրկեց արկածեալներուն, Վիլհէլմ կայսրը 12,500, Շուէյտի Օսքար թագաւորը 500։ Զարը իսկոյն ցաւակցական հեռագիր մը ողղեց Պ. Լուպէի։ Անգլիական եւ հունգարական Խորհրդարաններն ալ ցաւակցութիւն յայտնեցին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կը հաստատուի թէ Սէնթ-Լիւսիի եւ Սէն Վէնսանի հրաբուխները (անգլ. Անթիլեաններ) բռնկած են։ Մի միայն մոխիրէ, աւազէ եւ ծուխէ ձեւացած տարածուն մշուշ մը կը տեսնուի։

ԲԱՐԻԶ.—Համեմատական ընտրութեանց արդիւնքին վերջ, հաստատուած է որ նորընտիր երեսփ. ժողովը կազմուած է 387 նախարարական եւ 203 հականախարարական, ինչպէս նաեւ ուրիշ այլ եւ այլ կուսակցութեանց պատկանող երեսփոխաններէ։

—Այսօր, «Բաքս» զեկաւոր օդապարիկը նոր փորձ մը ըրաւ բայց հազիւ 400 մէթր բարձրացած, օդապարիկը բռնկեցաւ պայթումի մը հետեւանքով։ Օդանաւորդ Սէվէռօ եւ մեքենավարը մեռան։

ԲԱՐԻԶ.— Պրազիլեացի երեսփոխան Սէվէռոյի զեկաւոր օդապարիկը այրեցաւ պայթումի մը հետեւանքով։ Երկու օդանաւորդներ մեռան։

—Բարիզի մէջ տեղի ունեցած 28 համեմատական ընտրութեանց արդիւնքը եղաւ 19 նախարարականներ եւ 9 հականախարարականներ։ Այս վերջինները երեք աթոռ չահեցան։ Ալճէրիոյ մէջ բոլոր հակասեմականները պարտուեցան։ Ընտրութեանց ամբողջական արդիւնքին նայելով, նոր Խորհրդարանը կազմուած պիտի ըլլայ 50 պահպանողականներէ, 59 ազգայնականներէ, 99 հականախարարական հանրապետականներէ, 111 հանրապետականներէ, 129 արմատականներէ, 90 արմատական հանրավարականներէ, 43 հանրավարականներէ, 6 ժիւլ Կէտի կուսակցից հանրավարականներէ։ Ծանօթ ընտրութեանց թիւն է 587։ Երէկուան ընտրեալներուն մէջ կը գտնուին Պ. Պ. Միլլերան, Լէկ եւ Պրիսօն։

ՍԷՆ-ԹՕՄԱՍ. —Սէն-Վէնսանի զոհերուն թիւն է 500։ Ֆօռ տը Ֆրանս քաղաքը վտանգի մէջ է։

ՌՈԲԷՆՀԱԿ. — Կը հաւատան թէ, Պ. Լուպէ, Բեթերսպուրկէ դարձին Ռոբէնհակ պիտի հանդիպի։

ՖՕՌ ՏԸ ՖՐԱՆՍ. —Սէն-Բիէռ քաղաքին առջեւ, ծովեզերքը մինչեւ մէկ մղոն ծածկուած է նաւու բեկորներով։ Տաքը անտանելի է։ Փողոցները դիակներով լեցուն են։ Ամբողջ քաղաքը ջուրէ ողողուած է։ Անկարելի է ողջ էակ մը գտնել։

ԲԷԾԹԱ. —Հունգար պատուիրակութեան պիւճէի յանձնաժողովը այսօր վիճաբանեցաւ արտաքին գործոց եղիմացոյցին վրայ։ Հարցման մը ի պատասխան, կոմս Կոլուխովսքի յայտարարեց թէ Ռուսիոյ հետ գոյութիւն ունեցող յարաբերութեանց մասին ո՛ եւ է գրութիւն չկայ, այլ կարծեաց փոխանակութիւն մը կատարուած է երկու երկիրներու միջեւ, համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար։ Կոմսը իր խօսքը աւարտեց ըսելով թէ քնաւ չի տարակուսիր Ռուսիոյ անկեղծութեան վրայ՝ ի մասին կարգադրութեան տառական պահպանման։

ԻՄՄԱՅԻԼ.—Մայիս մէկէն մինչեւ 10՝ Սուէզի Ջրանցքէն անցան 127 նաւեր։ Հասոյթ 3,440,000 ֆրանք։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ՊԵՐԼԻՆ, 12 մայիս.—Վիլհէլմ կայսրը ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Նախագահ Լուպէի, Մարթինիքի աղէտին առթիւ։ Կայսրը մասնաւոր գումար մը կը ղրկէ արկածեալներուն համար։

ԲԱՐԻԶ.—Պ. Սէվէռոյի զեկաւոր օդապարիկը պայթեցաւ այս առտու, 500 մէթր բարձրութեան մէջ։ Պ. Սէվէռօ եւ մեքենագործը մեռան։

—Պաշտօնական ցուցակներու համաձայն համեմատականի մնացած ընտրութեանց մէջ 130 նախարարական եւ 38 ընդդիմադիր երեսփոխաններ ընտրուած են։

ԹԱՐՄ ՁԷՕՐԷԿ
ՄԱՅԻՍ ՄԷԿԻ ԱՌԹԻԻ
ԴԻՄԵԼ ՀԱՅԻ ՍԱՐԻՄԻՆ

ԶԵԿՈՅՑ

Տրապիզոնի մէջ «Ծաղիկ»ի բաժանորդագրուել փափաքողները պէտք է գիմեն մեր գործակալ Միհրան էֆ. Տէմիրճեանի։

«ԾԱՂԻԿ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԳՈՐԾԱԿԱԼ Տրապիզոն.— Ձեր ղրկած գումարը ստացանք։

ՄԻՇԷԼ ԹԻՖԼԻԶԵԱՆ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ԵՒ

ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Գալաթիա, Վոյվոտա փողոց, թիւ 91

Այս վաճառատան մէջ, որ քիչ ատենուան մը միջոցին կրցաւ առաջնակարգ դիրք մը գրաւել մեր հրապարակին վրայ, թէ իր ծախած ապրանքներուն դեղեցկութեան ու տոկունութեան, եւ թէ գիներու անհամեմատ աժնութեան պատճառաւ, կը ծախուին ամէն տեսակ վիրաբուժական եւ ակնաբուժական գործիներ։

ԳԻՆԵՐԸ ՇԱՏ ՁԱՓԱՒՈՐ

Մեծաթանակ եւ փոքրաթանակ վաճառում

ՀԱՃԻԿ ՍԱՌԻՍ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՇԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 136.

ՄԱՄՈՆԱՃԻՂԵՐ

Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 54.

Գալաթիա, Թոբճուլար ճատտէսի, թիւ 101.

Հարսանիքներու եւ երեկոյթներու համար դեղեցիկ ապաներ, ինչպէս նաեւ կանոնաւոր ապատարկութիւն։

BRASSERIE GAMBRINUS

ԳԱՐԵԶՐԱՏՈՒՆ ԿԱՄՊՐԻՆՈՒՍ

ԲԱՑ Է ԱՄՐԱՌԱՋ ԳԻՇԵՐԸ

Déjeûner, Dîners et Soupers à la Carte

BIÈRES DIVERSES

CONSOMMATIONS DE PREMIER CHOIX

Grand' Rue de Péra, 312 — Constantinople

Բերա, Մեծ փողոց, 312 — Կոստանդնուպոլիս

2—54-100

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐՔ

Գալաթիա, Մէրթէպանի փողոցձէտիախան 3

ՄՕՐԻՍ ՓԱՐԱՃԻ

Բարակաթիթեղ ամէն չեզակ

MAISON FRANÇAISE FONDÉE EN 1879

ՄՕՐԻՍ ՓԱՐԱՃԻ

Այդ վաճառատան մէջ կը ծախուին ատամնաբուժական աչխատանոցի համար հարկ եղած բոլոր գործիքները, ինչպէս նաեւ քաուչու, սիման, ամալկամ, Բարիզի գամ, եւն։

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՒՄՈՎ

Թուրքիոյ ամէն կողմերը կը դրկուին սոյն ապրանքները

ՄԻՍԱՔ ՊՈՒՏԱՔԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒ

Գալաթիա, ճիշդ Թիւնէլի դիմաց, թիւ 25.

Վաճառատանս մէջ միշտ պատրաստ կը գտնուի՝ պատի թուղթեր, հոխ եւ ճաշակաւոր մրերով մը ինչպէս նաեւ ոսկեզօծ եւ զարդարուն ԲՕՐՆԻՇՆԵՐ եւ ամէն տեսակ ՍԹՕՐՆԵՐ եւայլն։

ԳԻՆ ՁԱՓԱՒՈՐ

ՏՈՔԹ. Գ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺ

Բերա, Մեծ-փողոց, Կալաթա Սերայի դպրոցին դէմ, թիւ 200

Գշ. Եշ. Շբ. օրերը առաւօտուն կանուխէն մինչեւ երեկոյ ժամ 11½։ Բշ. Դշ. Ուր. օրերը 6էն 11½։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

ԴԻՄԵԼ

Օ ԹԱԼՕՆ Տ'ՕՐ

ԲԱՐԻՁԵԱՆ ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԳԱԲԼՕ ԱՀՆԱՄԵԱՆ

ՀԱՅ ԿՕՇԿԱԿԱՐ

Վերջին Նորաձեւութիւն

Պատրաստ եւ ջափս. վրայ

Արանց եւ կանանց համար

Նաեւ կաղերու համար պատրաստուած

Կալաթա, Վոյվոտա փողոց,

Թիւ 103

ՆՈՐ ՓՈՐՁԵՐՈՒ

ՊԷՏՔ ՉԻ ԿԱՅ

ՄԱՑԱԹԵՐՄԱՁԱՅԹ ՍԻՍԹԷՄՈՎ

15 չաբաթեն սորվեցայ Ֆրանսերէն սանուն կերպով խօսիլ։

Տ. Ե. Յակոբիկեան

15 ՇԱԲԱԹԷՆ ԿՐԾԱՑ

2-3 տարի անդրիական վարժարանները յաճախողներու հետ բաւական անգրիերէն Օր. Մարգարեան

ԱՊԱՌԻՒՆ ՄԻ ՈՒՂԻՐ ՉԳԻՏԻ ՏԱՄ

ՍՊԱՌԻՒՆ ՄԻ ՈՒՂԻՐ ՉԳԻՏԻ ՏԱՄ

ՀԱՅ ՍՆՏՈՒԿԱՃԻ

ՄԱՔՍՈՒՏ ԳԼԼԸՃՃԵԱՆ

Էսկի-Զապրի

Ճամբորդներու համար 5% զեղչ

Ամերիներու համար 10% զեղչ

Աղջիկներու համար 50% զեղչ

Զարս անդամ կարդուողներուն

ՁՐԻ

Լոնտոն և Գլասգոյ Լոնտոն մարքեթլի ինկլիզ կիրիտլարի ••• ••• •••